

From: Info
Sent: Monday, August 19, 2019 3:47:02 PM
To: Info
Cc:
Subject: FW: Document er bomen in Westland
Attachments: Westland heeft een bomenprobleem.pdf

Van: aadvanuffelen [mailto:aadvanuffelen@gmail.com]
Verzonden: maandag 19 augustus 2019 09:41
Aan: brarends@gemeentewestland.nl; pavreugdenhil@gemeentewestland.nl; bpmvdstee@gemeentewestland.nl; Varekamp, P (Pieter); CCMZwinkels@gemeentewestland.nl; jagardien@gemeentewestland.nl; Snijders, LK (leen); acspindler@gemeentewestland.nl; Griffie
CC: Jenny Vermeer; Duijsens Peter; davevankoppen@lpfwestland.nl; remmert@gemeentebelangwestland.nl; s.zuyderwijk@vvdwestland.nl; Ulbe Spaans; nico.de.gier31@gmail.com; Hofland benjamin; willy@cusgpwestland.nl
Onderwerp: Document er bomen in Westland

Geachte college en raadsleden van de gemeente Westland,
(Aan de fractievoorzitters verzoeken wij om deze mail met uw fractieleden te delen)

Natuur-Westland biedt u hierbij ons document over bomen aan.

“Westland heeft een bomenprobleem”.

Dit is een eerste analyse van hoe het staat met jonge aanplant van bomen, en van bomen na verplanten, bomen in de straat en langs wegen. Helaas constateren wij dat het te vaak fout gaat, bomen dood gaan, of dermate slecht groeien dat ze geen kans hebben. De vraag is hoe komt dat? En, wat kan je er aan doen. Hoe kan uitval worden beperkt tot een aanvaardbaar niveau. Hoe kan de natuurkwaliteit in Westland structureel beter worden. Hoe kunnen beeldbepalende bomen, bijzondere bomen, oude bomen, geschenkbomen e.d. in kaart worden gebracht en beschermd? En zo zijn er veel vragen die op antwoord wachten.

Bomen zijn zeer belangrijk voor ons mensen, voor het klimaat en voor leefbaarheid. Bomen zijn een belangrijk element in een leefbare omgeving, ze verfraaien het straatbeeld, koelen de omgeving bij hitte (mits er voldoende bladerdak is) en vormen een onmisbaar element voor vogels en insecten. Bomen zijn onmisbaar voor mensen.

Wij hopen dat ons document een bijdrage is aan uw debat over een leefbare, gezonde en fraaie omgeving.

Wij zijn graag bereid om met u hierover in gesprek te gaan. Zeker in samenhang met de noodzaak van natuurinclusief bouwen spelen bomen, groen, natuur en water een centrale rol. Ook ons document net tips voor natuurinclusief bouwen sluit aan op het document bomen (of andersom) Zeker nu er luchtdicht wordt gebouwd en vogels geen leefruimte meer hebben in en om woningen moeten we snel komen tot een goed pakket van maatregelen voor natuurinclusiviteit. Van groot belang is ook het besluit van de Raad van State over het PAS besluit m.b.t. natuur en bouwen, hoe wil de raad en het college hier mee omgaan, welke maatregelen neemt u om de stikstofdepositie terug te dringen...

Bij vele gelegenheden spraken wij in bij uw raad, spraken met wethouders en burgemeesters, stuurden informatie toe, deelden kennis met u. We noemen er enkele:

Plan Leefbos / en mini leefbos, Westland november 2016
Groenmanifest 20082017
Herstelplan groen en natuur 10042018
Maaibeleid en biodiversiteit in Westland; 31032019

Wij hopen dat u de noodzaak inziert en met ons wilt overleggen om tot structurele oplossingen te komen voor vraagstukken waar natuur, water, groen (bomen), natuurinclusief bouwen, e.d. een rol spelen. Denk hierbij ook aan onze kust. Maar ook zwerfvuil, het ballonnenprobleem, sigarettenpeuken, kauwgom welke grote vervuilers zijn voor onze bodem en het water. En wat te denken van bescherming van dieren /roofvogels e.d. We kunnen niet langer wachten om nu echt maatregelen te nemen, ook i.v.m. het klimaat en leefbaarheid.

Met vriendelijke groeten,

Namens
Natuur-Westland en partners
Aad van Uffelen

Bomen blijven miezeren in Westland!

Een pleidooi voor meer en betere bomen.

Aad van Uffelen

19-08-19

Een blik op de bomen in de gemeente Westland.

Bomen blijven miezeren in Westland!

Natuur-Westland

© Auteur Aad van Uffelen

Sinds 2012 hebben wij meerdere artikelen over groen, bomen en natuur gepubliceerd. Ook raadsleden en het college hebben dat ontvangen. Ook zijn er gesprekken geweest met wethouders. Dit alles in de hoop dat op een positieve kanteling naar meer en beter groen, natuurbescherming, herstel van biodiversiteit en beter maaibeleid. Het heeft nog niet geholpen. Het beeld van goed groen in de wijk, langs wegen is nauwelijks beter, veelal slechter. Maaibeleid staat onder druk, mede door de eisen van de LTO die veel vaker alles wil maaien. Ook met de bomen gaat het nog altijd niet goed. Positief is dat er meer waterbergingen zijn gekomen.

Dit document maakt duidelijk hoe het er voor staat met jonge aanplant, maar ook met wat oudere bomen of verplante bomen. De conclusie is dat het er slecht voor staat. Van de beperkte groep jonge bomen in dit artikel, ca 379 stuks, waren er ca. 153 matig tot slecht en 46 dood. In Westland lijkt het als we hier naar kijken nu op te lopen tot ca. 45 % die er matig tot zeer slecht aan toe zijn, of al dood zijn.

Dit document geeft een globaal beeld van de bomen in Westland, er is veel meer, maar het laat wel een manier en een tendens zien, het is zorgelijk. Het gaat soms goed, maar vaak ook fout, geld wordt verspild en de kwaliteit van de leefomgeving en die van natuur wordt niet beter.

Kan Westland dan maar beter stoppen met bomen planten? Er is een goede reden dit serieus te nemen, al moet de boodschap zijn dat het beter moet.

Dat Westland de minst groene gemeente van Nederland is, mag algemeen bekend zijn. Het wordt helaas niet groener en het groenbeleid verbeterd niet. Zelfs al zegt de gemeente dat er meer groenareaal is, (omdat er meer woningen zijn) en dus de gemeentelijke kosten stijgen, dan nog is er niet meer groen per inwoner. Dat was een magere 25 vierkante meter en 0.3 boom per inwoner en dat is niet verbeterd.

Als we aan de minimum norm van de VN willen voldoen, dan moet er per inwoner 48 vierkante meter openbaar groen zijn binnen de bebouwde kom en je zou naar minimaal 0.8 boom per inwoner moeten. Goed algemeen groenbeleid, bomenbeleid, kapbeleid, deskundigheid, natuurbescherming en een plan van aanpak, het is allemaal nodig en er moet meer budget komen. Nu geeft de gemeente te weinig uit aan openbaar groen en natuur.

Het is te gemakkelijk om alleen de gemeente te verwijten dat het slecht gaat met veel bomen, het ligt genuanceerder. Belangrijk is te weten dat maar een deel van de bomen in eigendom zijn bij de gemeente. Ook de Provincie heeft bomen in eigendom, evenals bedrijventerreinen en projectontwikkelaars. Daarnaast zijn er bomen in particulier bezit. Er is sinds 2012 maar een zeer beperkte lijst met beschermde bomen in Westland (minder dan 100), kappen staat vrij als een boom niet beschermd is. Overigens klopt deze lijst niet en zijn er al weer een aantal bomen van verdwenen...

https://www.gemeentewestland.nl/fileadmin/documenten/vergunningen/omgevingsvergunning/Bo menlijst_definitief_2019.pdf

De gemeente moet zich natuurlijk wel houden aan wet-en regelgeving zoals kapvergunningen aanvragen, herplanten, en als het om grote percelen gaat komt de Wetnatuurbescherming (boswet) in beeld. Zorgpunt is wel dat herplanten in geval van kappen van grote bomen nooit een gelijkwaardige ecologische waarde vertegenwoordigd. Er wordt te gemakkelijk gekapt en te weinig herplant! Ook grote percelen zoals het Schefferkampbos worden domweg gekapt.

Toch maakt dit alles niet veel uit voor het beeld dat er is bij burgers, die zien dat veel bomen het slecht doen. Maar van wie zijn die bomen eigenlijk? Het is logisch dat steeds meer mensen zich zorgen maken over het groen, juist in deze tijd van klimaatverandering, CO2 problematiek en de biodiversiteitscrisis. Toch klagen ook nog altijd mensen over de bomen en soms terecht; ze geven schaduw op de verkeerde plek, bladval, er zitten poepende vogels in, bloesem wordt niet altijd gewaardeerd, sommigen druppen op je auto en wortels kunnen bestrating omhoog drukken. Ook dit heeft zijn oorzaken en meestal door fouten gemaakt in het verleden!

Hoe gaat het met de bomen?

Iedereen kan zien dat al jaren het planten van nieuwe bomen langs wegen en in woonwijken niet zo goed gaat. Een goede boom kan door slecht planten of fout onderhoud snel dood gaan.

Het werk wordt uitbesteed aan projectontwikkelaars, wegenbouwers e.d. Die zijn in eerste instantie natuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit van de bomen en het planten. Soms is dat ook de bomenleverancier. Bij planten hoort goede grondbewerking, de juiste boom op de juiste plek en nazorg. Het lukt hen vaak niet dit goed te doen!

Een deel van die jonge aanplant sterft binnen een of enkele jaren. Soms wordt binnen een paar jaar op dezelfde plek twee tot drie maal een nieuwe jonge boom geplant. Na enkele jaren staan ze er soms nog krakkemikkig bij. Dit ligt zelden aan de boom, wel aan beleid.

Veel als oud of gevaarlijk getypeerde bomen worden gekapt, soms zijn ze ineens weg, ook zonder ecologisch onderzoek midden in het broedseizoen. Zoals de 2 grote populieren aan de Dijkweg in Naaldwijk in 2019. Dit kappen gebeurt vooral uit gewoonte, men schrijft bomen af in ca. 30 jaar (soms is die periode langer) en dan kan de bijl er in. Jammer, want er zitten soorten bij die gemakkelijk 100 tot 500 jaar oud kunnen worden. Zoals de 4 ooit mooie Ginkgo's die bij de voormalige Middelbare tuinbouwschool aan de Chrysant in de Lier staan, nu klaar voor de bijl. Maar Ginkgo kan wel 1000 jaar worden en dat doet hij alleen als hij het naar zijn zin heeft!

Ginkgo in de Lier in treurige staat.

De collegeafspraken 2014-2018: 1 kappen = 2 terugplanten is vrijwel niet nagekomen. Wat men wel deed was herplanten op plekken waar toch al bomen moesten komen zoals in nieuwbouwprojecten. Die geplande bomen spaarde men dan uit. Zo kwamen er steeds minder bomen. Overigens was het een rare politieke afspraak. Herplanten moet je doen vanuit de waarde van een boom; soort, formaat, ecologische waarde, omgevingswaarde, financiële waarde e.d. En dan kan het zijn dat je ter vervanging van een enkele grote boom wel 1000 jonge bomen moet planten. En dan duurt het vaak nog meer dan 20 jaar voordat die bomen enige ecologische kwaliteit hebben.

Men doet ook alsof er veel nieuw groen komt, maar als er een bouwplan is en de bestaande situatie bevat 8 ha groen en water en de nieuwe 12 ha. Dan is het met 4 ha toegenomen en niet met 12 ha zoals de gemeente communiceert. Het is een vorm van PR voor het college en de projectontwikkelaar, maar eigenlijk is het nepnieuws!

Ook volwaardige, monumentale, volgroeide, beschermde en beeldbepalende bomen verdwijnen steeds meer uit de gemeente, al probeert men soms een boom te verplanten, soms lukt dat, soms ook niet. Zorgsnoei wordt vaak vergeten of er is geen budget voor.

Plataan verplant, staat aan de Zuidweg, en is nog niet goed met dood hout in de top.

Beuk verplant, staat aan de Pijletuinenweg. Mede door droogte staat hij er niet goed bij.

Veel bomen die nu nog in wijken staan zijn 30 tot 45 jaar geleden slecht geplant, simpelweg in een kubieke meter boomzand, tegels er op en klaar, vaak in de stoep of tussen auto's.... maar groeien deden ze niet, ze gaven vooral overlast. Die kwarrende exemplaren moeten nog worden vervangen.

Veel bomen zijn dus aan vervanging toe, dit gebeurt vaak gelijk met rioleringswerkzaamheden, dat is natuurlijk goed. Ook zijn er veel essen ziek, ze lijden aan essentaksterfte. Sommige kastanjes lijden aan de kastanjabloedingsziekte, de Plataan krijgt steeds vaker *Massaria* en populieren worden kwetsbaar als ze Abraham hebben gezien, dan valt er wel eens een tak af! Ook andere bomen doen dat overigens, het is een natuurlijke manier van snoeien.

Maar ook hier geldt weer, als de juiste boom op de juiste plek staat en goed wordt verzorgd is hij veel gezonder dan de zielenpieten in een versteende straat! Bomen met een kroon die bij de stam dicht getegeld zijn hebben het altijd erg zwaar. Het aantal problemen is eindeloos!

Boom als lantaarnpaal.

Parkeerschade.

Steunpalen.

Parkeerprobleem.

Ook bij particulieren zijn veel bomen verdwenen. Soms omdat men er gewoon van af wilde, soms door slecht beleid, soms vanwege zonnepanelen. De 2 prachtige beuken aan de Dijkweg zijn door verkeerd beleid gestorven. En in postzegeltuintjes kan een echte boom niet uit de voeten. Al zijn kleine bomen niet minder waard. Het ontstenen en vergroenen komt nog niet goed op gang.

Gestorven beuken aan de Dijkweg.

Dijkweg Naaldwijk

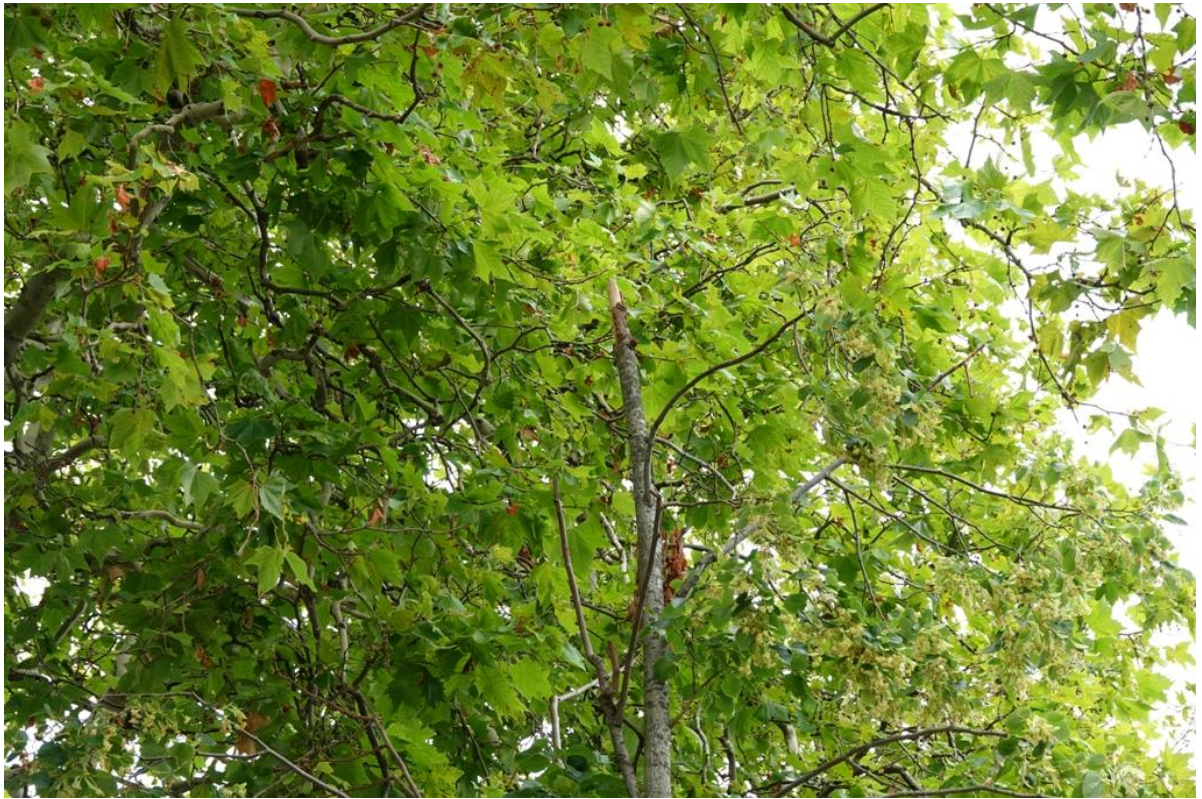
Ook de herplant van lindebomen aan de Dijkweg in Naaldwijk in 2013 is niet goed gegaan. Al is er goede grondbewerking gedaan, er werden toch 2 bomen onder de grote beschermde Plataan geplant en de top van de nieuwe bomen stak in de plataan. Ondanks dat ondergetekende hier bezwaar tegen maakte werden de bomen toch geplant, niemand leek het een probleem te vinden. Er is nooit meer naar omgekeken! Resultaat de jonge bomen kunnen niet uitgroeien, verspilling van enkele duizenden euro's.

Niets geleerd want in 2019 gebeurde hetzelfde aan de Kruisbroekweg.

Ook de bij de bomen aangebrachte luchtslangen zijn vaak afgebroken of verstopt. Het is frappant dat als op een goede manier luchtslangen worden aangebracht, toch de nazorg ontbreekt. Afsluitdoppen verdwijnen en slangen komen vol grond te zitten. Het lijkt er op dat, eenmaal de boom geplant, men er niet meer om geeft.

Bouwhekken

Bij bouwprojecten of wegaanleg wordt niet altijd goed voor de bomen gezorgd, bouw materiaal op de wortels of tegen de stam kan het einde betekenen van een prachtige boom. Nog steeds ontbreken soms de beschermde bouwhekken of andere bescherming. Dit moet voordat werkzaamheden aanvangen zijn geregeld.

Het wil maar niet lukken om bomen planten en verzorgen succesvol te doen. Hoe komt dat?

Er zijn veel redenen waarom een jong aangeplante boom snel sterft, of op zijn minst een aantal jaren staat te kwarren tot hij alsnog wordt vervangen. Laten we proberen hier eens wat duidelijkheid in te scheppen en suggesties geven voor meer succes:

1. Voor succesvol bomen planten moet worden voldaan aan de kernvoorwaarden en dat zijn: licht, lucht, water en luchtvochtigheid, voeding, bodem en temperatuur. Dit verschilt per boomsoort. Het geldt overigens voor alle planten. Belangrijk is dat de wortelzone van een boom wordt beschermd.
2. Licht is een factor waar je niets aan kan veranderen. Maar je moet een schaduwboom niet in de volle zon planten en andersom ook niet. Een beuk moet ook niet met zijn kale stam in de volle zon staan. We kronen veel bomen onnodig hoog op.
3. Lucht is de samenstelling van koolzuurgas (CO₂) wat essentieel is voor het leven van bomen, O₂ (Zuurstof) en allerlei andere stoffen, waaronder stikstof. Bomen produceren zuurstof en dat is onze levensbron (zie omkadering).

Te veel Stikstof (en Ammoniak) is een probleem doordat het neerslaat en veel natuur kan daar niet tegen. In 2019 is PAS (Programma Aanpak Stikstof) door de Raad van State afgekeurd omdat het te veel schade aan de natuur geeft. Welke luchtvervuiling is nog meer nadelig voor de bomen?

Hoe zit het met zoute wind, salt spray? Veel boomsoorten zoals de beuk, kunnen daar niet tegen en vooral jonge knoppen zijn kwetsbaar. Wind is belangrijk, zoute zeewind is voor de meeste bomen funest, maar ook zonder dat kunnen sommige bomen minder goed tegen harde wind dan andere, een zeeden kan er prima tegen. Plant je een jonge boom en als de takken in knopstadium zijn en er volgt salt spray, dan kunnen die knoppen verbranden en sterven vaak de jonge takken. Dat kan je zien in de Poelzone.

Ook rond (hoge)bouwwerken kan een tochtstroom staan die door venturieffect de wind flink kan doen toenemen. De omstandigheden, wind, zee, afstand tot de zee, zouden in een ontwerp meer centraal moeten staan.

De lucht van de aarde in de dampkring is opgebouwd uit lagen: troposfeer, stratosfeer, mesosfeer en de ionosfeer.

De samenstelling van de lucht in de troposfeer (de onderste luchtlaag) is in %:

Stikstof: 78,09 Zuurstof; 20,95 Argon 0,93; CO₂ 0,04;

Ook zijn er sporen van edelgassen als Neon; Helium; Methaan; Krypton etc. en is er Waterdamp.

4. Hoe is de watervoorziening, het grondwaterniveau, is dat stabiel of varieert dat. Dalende of stijgende grondwaterstand is funest voor bomen. Omdat het Hoogheemraadschap telkens als men denkt dat er regen komt de waterstand verlaagd, kan dit invloed hebben op het grondwaterniveau en dus op de levenskansen van bomen. Het is voor bomen essentieel dat de grondwaterstand stabiel is en dat is niet zo.

Ook luchtvochtigheid speelt een rol bij succesvolle groei van planten. Krijgen bomen die in verharding staan wel genoeg zuurstof, lucht, water en voeding? Als bomen met een kroon onder bij de stam zijn afgedekt met tegels of asfalt krijgen ze het altijd moeilijk. Er moet een goede boomspiegel zijn, maar die ontbreekt meestal.

In een versteende omgeving is het cruciaal dat naast voldoende substraat ook regenwater via infiltratieleidingen naar het wortelstelsel van de bomen wordt gevoerd. Speciaal capillair bomenzand helpt om het water beschikbaar te houden. Er zijn meerdere systemen beschikbaar om bomen ook in een steenomgeving betere groeikansen te geven. Bomen gebruiken het water voor groei, verdamping en koeling. Als ze blad laten vallen in de zomer door droogte is dat bescherming, meestal hebben ze het volgende jaar weer blad. Voorkom dit probleem liever omdat het de bomen verzwakt omdat door zomerbladval de suikerproductie vermindert of zelfs stopt.

5. Natuurlijke voedingselementen zoals N.P.K. (Stikstof, Fosfor en Kali) en diverse sporenelementen zijn essentieel voor goede groei van de boom. Dat moet wel in een bepaalde verhouding aanwezig zijn en verschilt per boomsoort. Geen kunstmest geven, dat is slecht voor het bodemleven. Helaas is de natuurlijke humusvorming bij bomen niet meer mogelijk (behalve in een echt bos), dit kan ook een oorzaak zijn van het kwarren van de bomen. In de natuur bouwen bomen soms een meters dikke laag humus op, dat is hun waterbuffer en voorraadschuur en hun ecologische omgeving. Zelfs in een natuurlijke zone als de Poelzone lukt het bomen niet om een natuurlijke humuslaag op te bouwen want we zijn alsmat aan het maaien en er is te weinig samenhang tussen de bomen.
6. Je moet weten wat voor bodem er is, de zuurgraad, zout, kalk, voeding, zanderig, klei, veen... Zout en kalk zijn langs de kust belangrijk. Is de bodem afgegraven duingrond en is dit nog kalkrijk? Ook voor de eigen tuin is dit van belang.

Belangrijk is te weten dat in een agrarisch gebied door jaren ploegen (al van 3000 V Chr.) er een ondoordringbare laag in de bodem zit. Boomwortels kunnen er nauwelijks door en er ontstaat een zuurstof- en waterprobleem. Je ziet ook vaak bij het graven van een gat dat soms er al snel blauwe klei verschijnt, ook daar kunnen wortels niet in. Bij het planten van bomen aan de Dijkweg was die blauwe klei mooi te zien.

Dijkweg Blauwe klei.

Erg belangrijk is te weten dat bij de bouw van woningen, wegen e.d. door machines de aarde totaal vast wordt gereden, verdicht en gedood. Een bovenlaagje goede aarde er over en klaar. Vergeten wordt de bodem diep genoeg (soms meer dan 1 meter) los te maken en op te schonen. Bomen hebben in woonwijken en vaak ook langs wegen daarom ook maar weinig kans. Een kapotte verharde, dichtgereden bodem herstelt nooit meer van nature.

Hypothetisch, maar dit kan een van de belangrijke oorzaken zijn van het bomenprobleem in Westland; de dicht geslagen kapotte bodem! Daar komt nog bij dat bomen mede daardoor onvoldoende breed en diep kunnen wortelen en bij een zomerstorm vaak ook zomaar neer gaan.

7. Ook de nazorg is van groot belang. De eerste 3 jaar na aanplant moet er controle zijn op water en moet indien nodig begeleidingssnoei plaats vinden. Ook steunpalen moeten op de juiste wijze hun werk doen anders beschadigt het de boom. Ze moeten ook tijdig worden weg gehaald. En snoeien moet bij groter worden voorkomen dat bomen te groot worden voor die plek. Beter is natuurlijk de juiste boom op de juiste plek, je moet geen plataan op 5

meter voor een woning zetten en 20 m hoog laten worden, dan vraag je om problemen, toch zie je bomen zo wel staan... Nazorg is ook nodig bij hitte en droogte, extra water ook voor oudere bomen die in de straat staan is soms nodig.

8. Maaibeeld is vaak ook een bomendoder. Als er tegen de stam wordt gemaaid beschadigd deze en ontstaat een ontsteking. Veel bomen sneuvelen daardoor. De boom moet veel energie stoppen in herstel van wonden, de inwendige structuur verandert op die plek, wat later groeistoornis kan geven of schade door hitte of vorst. Helaas wordt door de uitmelking van het onderhoud groot materieel ingezet en resulteert maaien vooral in beschadigde bomen.

Maaischade.

9. Voor verbetering van de natuurlijke kwaliteit en daarmee ook kansen voor natuur en bomen en het dierenleven moeten we stoppen met het slaan van onnodige hardhouten of stalen beschoeiingen en terrassen en vlonders in de Westlandse sloten. Het is ook niet duurzaam. Ga liever over naar natuurlijk talud en onderwaterbeschoeiing.
10. Belangrijk is dat tijdig met bewoners (toekomstige bewoners), omwonenden, natuurorganisaties en anderen structureel overleg tot stand komt over bomen, groen, water en natuur in hun leefomgeving. Dat vergroot ook het draagvlak voor groen. Natuurinclusiviteit moet het uitgangspunt zijn bij elk project.
11. Onderhoud van de bomen is cruciaal voor succesvolle groei, maar eerst moet bij het planten alles goed zijn gegaan. De juiste boom op de juiste plek en op de goede manier geplant... Daarna begint het onderhoud. Wat je veel ziet is watergebrek, slechte steun en slechte snoei.

Steunpalen verwaarloosd en te lang laten staan.

Slechte snoei van een bolboom!

Biodiversiteit

We moeten ook rekening houden met de biodiversiteit. Welke boomsoorten zijn goed voor insecten en vogels, dus ecologisch van waarde, zeker nu de biodiversiteit hard achteruit gaat. We moeten ook geen rijen bomen van dezelfde soort meer aanplanten, maar diverse soorten, dat voorkomt ook dat bij een invasieve aantasting dat hele rijen bomen moeten worden gekapt.

Juist nu de eikenprocessierups een probleem is moet er ecologische diversiteit zijn, moeten bermen niet zo vaak en vooral in delen worden gemaaid en moeten er struiken komen. Vogels en andere natuurlijke vijanden kunnen dan hun nuttige werk doen. (In Westland worden delen van bermen illegaal door bedrijven en burgers gemaaid) (zie ons document over de eikenprocessierups)

Bermen e.d. worden vaak te vroeg, te laat, of fout gemaaid. Meestal maait men ineens alles weg, wat een ramp is voor veel vlinders en andere insecten. Westland klepelt veel, maar dan haksel je alle leven in de berm dood, heel slecht bermbeheer dus!

Die nectarindex is een methode die de Vlinderstichting en Floron gebruiken in hun gezamenlijke project 'Mijn berm bloeit!'. Kleurkeur is een prima methode om gezonde ecologische bloeiende bermen te krijgen. <https://www.vlinderstichting.nl/kleurkeur/>

Bladerdak en hittestress

Overigens worden er in de bebouwde kom niet veel echte bomen meer aangeplant, het zijn vooral smalle piramidale bomen die geen kroon krijgen of van die bewerkelijke bolboompjes. Het is niet meer dan decoratiegroen dat hooguit enkele tientallen jaren staat, als ze dat al halen. Bomen die voor verkoeling kunnen zorgen en een bladerdak tegen hitte maken zijn al vrijwel verbannen uit de straat. Dit terwijl bekend is dat je minimaal 40 % van de omgeving gesloten bladerdak moet hebben om hittestress tegen te gaan. Alleen enkele oudere straten in Westland hebben dat nog, zoals de Frans Halsstraat in Monster. 1 grote boom staat gelijk aan 10 airco's!

Frans Halsstraat, Monster

Nog meer voorbeelden van hoe het fout gaat:

De Hoogwerf, Naaldwijk, vanaf de Galgeweg, hier zijn in een paar jaar tijd tot 3 x nieuwe jonge bomen geplant, de een na de ander ging dood. Keer op keer veranderde daar de situatie.

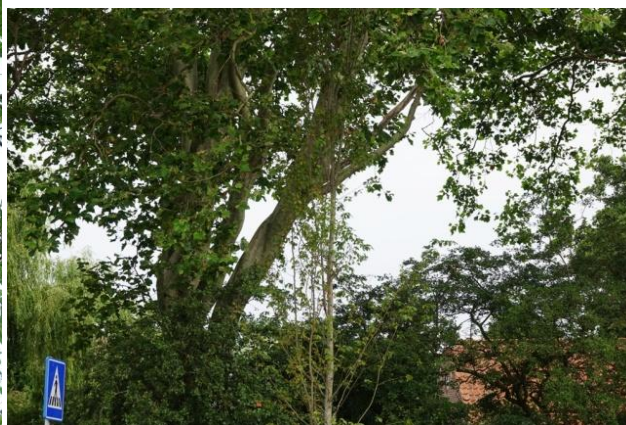

Kruisbroekweg Naaldwijk van Zuidweg tot Burg. Elsenweg: winter 2018 geplant.
8 eiken doen het goed.

Dan een rijtje van 14 bomen waarvan 13 dood, soort onduidelijk, nog geen jaar oud.

Onder oude platanen zijn bij de Kruiswegboerderij 8 jonge haagbeuken geplant met de top tussen de takken van de platanen, die gaan het allemaal niet redden, vorig jaar geplant. Toch onvoorstelbaar hoe onnadenkend we soms bezig zijn, zie ook eerder hoe dit aan de Dijkweg fout ging. Het is toch eenvoudig te begrijpen dat deze bomen een mislukking worden en flinke kostenpost zijn.

Kruisbroekweg, tot de rotonde, 18 iepen waarvan 1 slecht is, vorig jaar geplant. Iepen lijken het vrij

goed te doen in Westland, relatief weinig uitval.

Kruisbroekweg/Middelbroekweg: 4 bomen bij bushalte, 2 dood, 2 slecht, vorig jaar geplant. Ook staat daar een rij zieke essen.

Tiendweg

7 nieuwe bomen vorig jaar geplant, 2 al dood. Hier zijn een paar jaar geleden ook al jonge bomen geplant, allemaal dood gegaan.

De Laan van de Glazen Stad

Van de rij nieuwe bomen hebben velen al maaischade opgelopen. Ook zijn de steunpalen niet meer nodig en hangen de spanbanden er vaak droevig bij. Het college kijkt er op en ziet het niet!

Poelzone: Aangeplant tussen 2015 en 2018

Hier zijn basisfouten gemaakt bij de keuze en aanplant. Het is nu een slagveld van mislukte bomen. En er staan er veel te weinig om een ecologische waarde te hebben. Bomen staan los in het landschap. Met de miljoenen was een veel beter resultaat mogelijk geweest.

Mogelijk droomden een bobo en een ontwerper van snel grote bomen in de Poelzone, dus werden extra grote en dure bomen aangeplant. Niet slim, want je kunt, zeker langs de kust, veel beter kleine jonge bomen planten, bijvoorbeeld van 1 meter hoog en dan veel meer bij elkaar, dan krijg je snel goede groei, ecologische samenhang en na 10 jaar staat er een prachtig jong bos. Wat te veel is haal je om en laat je liggen. Het scheelt zeker 70 % kosten, je hoeft ze ook niet te steunen met palen en banden... Grote bomen planten langs de kust betekent dat je in het binnenland vertroetelde bomen ineens in een moeilijke omgeving plant, salt spray, wind, het martelt de boom en vooral de jonge loten en knoppen. Het resultaat is nu dat er veel slechte bomen staan en het weer veel geld kost dit op te knappen. Het is tamelijk egocentrisch beleid van bestuurders en ontwerpers die vooral een mooi plaatje willen bij oplevering. Misschien moet dit werk aan deskundigen overlaten en moet men meer toekomstgericht denken. Neem een voorbeeld aan het Bentwoud...

10 bomen, waarvan 5 slecht zijn. 1 boom dood.

7 elzenbomen waarvan 1 dood. 5 elzenbomen goed.

15 bomen waarvan 7 slecht en 1 dood.

9 elzenbomen, matig.

18 bomen waarvan 7 slecht en 1 dood.

15 bomen waarvan 4 slecht en 1 dood.

9 bomen, gaat aardig.

16 bomen waarvan 4 slecht.

15 bomen waarvan 5 slecht.

Na de Meloenlaan:

45 bomen waarvan vooral alle acers (23) slecht.

14 bomen waarvan 4 acers slecht.

22 elzenbomen matig.

Na de Rusthovenlaan langs de Poelzone Ca. 100 jonge bomen, diverse soorten. Hiervan 24 slecht en 18 dood

Leeuwenhorstlaan Poeldijk

Langs deze weg zijn ook al meerdere bomen 2 x geplant, een deel was eerder al eens afgebroken door vandalen. Dat laatste is ook in de Zwethzone gebeurd. Nu zijn alweer 30 boompjes er slecht aan toe.

De Westlandroute N222

Langs deze nieuwe provinciale weg zijn de meeste bomen in de stress, takken en koppen dood en slechte groei. Ook hier is weer dezelfde fout gemaakt als in de Poelzone.

Monnikenlaan, langs de Piet Struijkweg

Op het veldje naast de Monnikenlaan zijn van de 11 Acers die een paar jaar geleden zijn geplant, er 7 dood, 2 matig en 2 slecht.

Veldje langs de Monnikenlaan.

Bij **Westerlee** zijn alle jonge bomen dood, dit is van de provincie, maar het is wel Westland en het beeld is niet om blij van te worden. Inmiddels zijn veel van deze dode bomen weg gehaald en niet vervangen.

Gemeentehuis Laan van de Glazen stad

Bij dit nieuwe gemeentehuis zijn veel bomen in diverse soorten geplant. Een deel doet het goed, een ander deel matig en er zijn enkele dode bomen. Wat opvalt, is dat de meeste bomen een speciale waterzak hebben om de wortels constant van water te voorzien. Bij controle op 16 juli, maar ook al eerder in 2019 bleken de zakken leeg te zijn... Het kan zijn dat men alleen water vult indien nodig... en dit combineert met vochtmeting bij de wortels.

Ook met heesters, zoals deze vlinderstruiken, gaat het vaak mis. Verkeerde soort op een plek, zoals hier bij het gemeentehuis aan de Verdilaan.

Worden ze te hoog, dan bedekken ze infoborden of hangen over het pad. Dus snoeit men de bloeiende struiken waardoor kaalslag ontstaat en vlinders geen bloemen meer hebben!

Aanbeveling

De eerste aanbeveling is dat het college de eigen groenafdeling versterkt en dat er een vaste / kundige beleidsmedewerker groen komt, een die naast groen- en natuurspecialist ook generalist is. Er zijn al wel enthousiaste medewerkers verantwoordelijk voor uitvoering van groenbeleid. En zij adviseren soms ook de wethouder(s), de raad en collegae. Er zijn wel specialismen zoals voor beheer, de kust, bomen, watergangen, algemene natuurzaken en ecologie. Toch is versterking en verbreding van kennis nodig, zeker nu Westland zo snel groeit en urbaniseert, en de noodzaak van natuurinclusief bouwen en een duurzame leefomgeving essentieel is. Daar komt nog bij dat herstel van biodiversiteit prioriteit moet hebben. En dan speelt nog het probleem Stikstof en ammoniak dat de natuur aantast (PAS) Ecologisch maaibeleid, sinusmaaien en herstel van natuurkracht is niet meer iets van misschien... maar van moet!

Ook de natuurwaardenkaart moet volledig worden omdat die aangeeft wat er leeft in een gebied, dit is weer van belang voor bestemmingsplannen en vergunningen.

Bij elk bouwproject moet groen en water al in de beginfase integraal worden opgepakt, net als het natuurinclusief bouwen en inrichten van de omgeving. Het moet geen sluitpost meer zijn, maar een belangrijk onderdeel van een project en leefomgeving. Natuur-Westland heeft hiervoor een advieslijst voor ontwikkeld.

Ga na welke boomsoorten het in Westland goed doen, klimaatbestendig zijn en bestand tegen invasieve ziekten. Je ziet dat de eik het aardig doet en ook de iep. Veel andere soorten, zoals de Acer, doen het matig tot slecht, uiteraard afhankelijk van de plaats. Er kunnen vaak beter (meer) kleine bomen worden geplant in plaats van grote dure, die kleine slaan veel beter aan en uitval kost veel minder. Hoeveel % van jonge aanplant mag maximaal sterven binnen de eerste 3 jaar, de norm ligt op ca. 10 % maar dat moet omlaag kunnen.

Wood Wide Web

We planten schijnbaar gedachteloos bomen, maar het is van belang te begrijpen dat bomen ondergronds met elkaar communiceren en dat ze in symbiose leven met schimmels in een soort "Wood Wide Web". Deze symbionten (mycorrhiza-paddenstoelen of mutualisten) leven in harmonie

met de boom die hun gastheer is. In een gezonde situatie raakt de zwamvlok vergroeid met het wortelstelsel van de gastheer, wat we symbiose noemen. De samenwerking gaat zo dat de boom suikers levert aan de zwam en die levert weer voedingsstoffen voor de boom. Samen staan ze sterker en zijn gezonder. Elke boomsoort heeft een samenhangend geheel van levensvormen, dit zijn bacteriën, schimmels, andere micro-organismen en insecten. Dat is het boomeigen ecosysteem. Samen met andere systemen, zoals VTA kan je met het Mycological Tree Assessment systeem de boomveiligheid controleren.

Door al onze graafwerkzaamheden wordt dat Web steeds verstoord. De bodem is niet meer in orde. Bomen hebben steeds meer moeite met elkaar te communiceren. En juist nu met vaker weerextremen waarbij temperaturen van 35 graden, droogte en wisselende grondwaterstand, de bomen in de stress brengen zie je schade ontstaan en zomerbladval. Ook aantastingen slaan dan hun slag. In een omgeving waar de bomen solitair staan zoals in woonwijken, langs de Westland route en de Poelzone, kunnen ze niet van elkaars nabijheid profiteren. Alleen staan is vaak nadelig voor de bomen.

Een hypothese is dat je bij planten van een boom altijd wat aarde van de oorspronkelijke groeiplek bij de wortels moet aanbrengen om snel het schimmelweb op te starten, maar ondergrondse verbinding is wel belangrijk.

Het advies is dus jonge bomen in variatie dicht bij elkaar te zetten. Ook kunnen ze dan meer vocht in de bodem vast houden, in de nu kale omgevingen loopt dat water direct naar het riool of sloot. Een heikel punt is de snelle wisseling in omstandigheden, heet, droog, vochtig waardoor bladschimmels ontstaan en dan weer droogtestress.

Zorgelijk is ook dat het gehalte CO₂ in de lucht al heel lang daalt, 250 miljoen jaar geleden zat er 2000 ppm in de lucht en ooit zelfs 4000. Het ging terug naar 280, nu 410 ppm. Bij te weinig CO₂ krijgen bomen het moeilijk. Het is voor Westlanders simpel te kijken naar de glastuinbouw, waar wel tot 1200 ppm CO₂ wordt toegevoegd anders groeien de gewassen niet goed!

Afspraken en doelen

Goede afspraken en targets moeten het mogelijk maken het geïnvesteerde geld in bomen rendabeler te maken. Ook voor natuur en groen in het algemeen zijn er zorgen over rendement van het geld dat de gemeente hieraan uitgeeft.

Het heeft de voorkeur dat de gemeente stopt met bezuinigen op groen en slim investeert in hoogwaardig eigen personeel met kennis van natuur, groen en bomen. Ecologen, groenspecialisten met actuele kennis van sortiment, aanplant en nazorg. En vooral betrokken mensen met gevoel voor natuur en groen. Teams die de omgeving kennen en in het veld doen wat nodig is en daar ook over gaan.

Nu is men vooral bezig met veel tijd en geld besteden aan maken van bestekken zoals Maaibestek, Schoffelbestek en Snoeibestek en daarnaast is men brandjes aan het blussen door gemaakte fouten te herstellen voor zover dat kan. De vraag is of al dat bestekken maken achter een bureau de kwaliteit van de bomen helpt verbeteren. Te veel theorie levert weinig op, zeker waar dure externe bureaus worden ingeschakeld. Dat is ook frustrerend voor de goede mensen bij de gemeente, want wat ben je eigenlijk aan het doen als het op straat toch fout gaat en daar geen grip op hebt! Dit theoretisch geregeld helpt niet voor de kwaliteit van natuur en groen op straat.

Ook een punt is dat in de zomer dode takken zichtbaar zijn en zomersnoei is beter voor de boom, dan kan de wond mooi dicht groeien. In de winter gaat dat moeilijker, en zoek dan maar eens het dode hout op. Zomercontrole en passende maatregelen helpt mee gezonde bomen te krijgen.

Zuidweg parkeerterrein.

Boomcontrole en waarde

Natuurlijk moet je alles in een bomenbestand hebben en die bomen moeten worden gecontroleerd, zeker op veiligheid. Hier valt nog winst te behalen.

Boomcontrole op veiligheid gebeurt wel in Westland zoals via VTA (Visual Tree Assessment) wat een visuele controle is. Ook IBA is een beoordelingsmethode, dit staat voor Integrierte Baum Analyse. Het is ook een visuele inspectie. Het breukrisico en de stabiliteit van de boom worden beoordeeld.

Voor nadere boomcontrole kan met gebruik maken van specialistische onderzoeksapparatuur, zoals de Picus geluidstomograaf en de resistograaf.

Bomen vertegenwoordigen een ecologische en een esthetische waarde. Maar ook hebben ze een economische waarde. Die waarde kan worden bepaald via een taxatierapport. In geval schade wordt dit wel ingezet. Een volwassen boom heeft al snel een waarde van een paar duizend euro, en dit kan wel op lopen tot ca. 35.000 euro.

De NVTB boomtaxatie is een erkende methode om de (vervangings)waarde te berekenen.

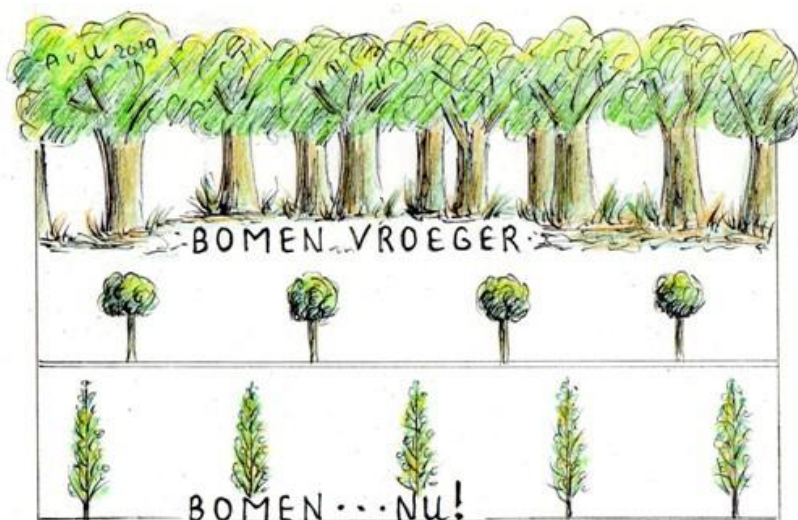
Aanbesteding en inkoop

Bedrijven die inschrijven voor het werk worden uitgemolken voor de laagste prijs. Dat is ook zo voor de inkoopprijs van het groen. Een tegenargument is dat ze daar zelf voor kiezen... Al is er een landelijk inkoopstelsel verplicht, de vraag is of dat leidt tot de gewenste kwaliteit van het groen.

Is het wel zo gunstig dat de gemeente samen met omliggende gemeenten de inkoop regelt, waarbij de laagste prijs leidend lijkt te zijn en niet de gewenste kwaliteit en een fraaie leefomgeving. Wat de slechte plofkip is in de vleesindustrie is de plofboom in de groenwereld!

Dat aannemers / projectontwikkelaars de eerste paar jaar verantwoordelijk zijn voor de jonge aanplant en dode bomen voor hun rekening moeten vervangen zal zo zijn, maar wat als in het tweede of derde jaar wordt vervangen en de gemeente krijgt na overdracht het groen in beheer, is dat dan aangeslagen en goed groeiend groen?

De conclusie is dat het aanplanten en onderhouden van bomen in wijken en langs wegen vaak een onvoldoende scoort! Dat ligt niet aan de groenafdeling van de gemeente, maar aan het systeem. Het is de raad die hier de oplossing moet brengen door het systeem te veranderen en het budget te verhogen. Wel moet dat effectief worden besteed...

Meer informatie: (sommige links in de browser openen)

Een belangrijk systeem van succesvol bomen planten

<https://www.ruyteninstituut.nl/websites/www.ruyteninstituut.nl/files/De%20Integrale%20beplantingmethode%20Ruyten.pdf>

Griffioen voor mooi plantsoen <https://www.griffioenwassenaar.nl/openbaar-groen/>

Bomen aan zee; welke soorten? <https://www.bomenaanzee.com/>

Bomen in Westlands kustgebied (opm. 2 bijschriften kloppen niet : foto van Betula pendula staat niet bij het Prinsenbos, maar is in de Veluwe gefotografeerd; de rode bomen Betula pendula is in

Wateringen = Liquidambar)

<https://www.boomzorg.nl/article/20794/bomen-in-westlands-kustgebied>

Bomen aan Zee; handleiding bij ontwerp, aanleg en beheer

https://www.bomenaanzee.com/uploads/3/8/6/3/38635703/20141214_handleiding_bomen_aan_zee_marcel_smeets_web_72dpi.pdf

Bomen en planten voor een betere luchtkwaliteit <http://edepot.wur.nl/22878>

Schade aan boomwortels <http://edepot.wur.nl/3557>

Bomen planten

<https://www.vdberk.nl/advies/bomen-planten-en-verzorgen/>

<https://www.vdberk.nl/oplossingen/bomen-voor-kustgebieden/>

Bomen planten

<https://www.tenhoven-bomen.nl/thema/aanplanten-boom-met-kluit>

De bomenstichting <https://www.bomenstichting.nl/>

Vakblad Boomzorg <https://www.boomzorg.nl/>

Boomtaxatie/waardebepaling <http://www.bomentaxateur.nl/>

Waardebepaling bomen Methode Raad <http://edepot.wur.nl/271718>

Maaien

<https://www.vlinderstichting.nl/zoekresultaat/#stq=maaien&stp=1>

Kleurkeur <https://www.vlinderstichting.nl/kleurkeur/>

Beschermde bomen

https://www.gemeentewestland.nl/fileadmin/documenten/vergunningen/omgevingsvergunning/Boomenlijst_definitief_2019.pdf

Samenwerkingsverband Platform Natuur-Westland

Natuur-Westland zet zich in voor een natuurlijke gezonde leefomgeving met balans tussen economie en natuur. Wij streven naar bescherming van flora en fauna, aandacht voor dieren en voorkomen van dierenleed. Ons doel is een leefbaar Westland waarin mensen partner zijn van de natuur en op positieve wijze met haar samenleven. Voor uitvoering wordt nauw samengewerkt met de KNNV.

Partners van Natuur-Westland zijn:

- KNNV afdeling Delfland; de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging afdeling Delfland staat voor een natuurlijke leefomgeving. Ons doel is samenleven met de natuur.
<https://www.knnv.nl/afdelingDelfland>
- Stichting Duinbehoud
- Groei&Bloei Westland
- AVN; Algemene vereniging voor Natuurbescherming voor 's-Gravenhage e.o.
- Werkgroep Leefbos Westland
- Werkgroep bescherm de Westlandse kust
- De stichting Vogels in het Westland
- Verder is er samenwerking met: Natuur- en Milieufederatie ZH; Lobbygroep Kust ZH en Natuurmonumenten

Copyright: De tekst, foto's, of delen uit de tekst, mogen worden gebruikt, mits bronvermelding op de juiste wijze plaats vindt.